

изводству сельскохозяйственной продукции, а также крестьянскими (фермерскими) хозяйствами и организациями, обслуживающими сельское хозяйство, производится за счет республиканского или местных бюджетов и иных источников, не запрещенных законодательством. Аналогичная формулировка внесена в положение о порядке осуществления повышения квалификации, стажировки и переподготовки работников.

Однако следует отметить, что средства, выделяемые республиканским и местными бюджетами, должны приносить реальную отдачу в виде стабильно функционирующих современных производств. В будущем особое внимание планируется уделить также анализу экономической эффективности сельхозпроизводств. Таким образом, учитывая необходимость развития персонала в АПК, а также стремление активизировать отдачу после обучения, и соблюдение принципа экономической эффективности, целесообразно уделять внимание аспектам, связанным с оценкой мероприятий по развитию персонала.

Для того чтобы персонал более ответственно относился к процедуре развития, целесообразно установить контроль за возможными результатами. Для определения эффективности вложенных инвестиций в «человеческий капитал» необходимо принять во внимание количество работников, повысивших качество и эффективность работы после обучения Π_3 , (например, количество тех работников, которые повысили качество выпускаемой продукции, привнесли новые идеи в управление предприятием, разработали рационализаторские предложения и т.д.), и суммарное количество работников, прошедших обучение за отчетный период Π_0 .

$$O_{PI} = \frac{\Pi_3}{\Pi_0} \times 100\%$$

Заметим, что для измерения качества и эффективности работы персонала до и после обучения в подразделениях должны быть установлены критерии оценки (например, выполнение норм работы, снижение доли брака, усовершенствование технологии и т. п.). Для оценки качества работы персонала после обучения должен быть установлен временной лаг (допустим, 3–6 месяцев). Это означает, что только по истечении трех-шести месяцев со дня завершения обучения непосредственный руководитель сможет сделать окончательный вывод о результативности процесса обучения.

В случае идентификации положительного результата, полученного после реализации мероприятий по развитию персонала, работника может ожидать поощрение. Отсутствие положительной динамики в текущей работе после процедуры развития (обучения, повышения квалификации, переподготовки) может быть основанием к компенсации работником денежных средств, потраченных на его обучение (развитие).

Подобный расчет и анализ динамики приведенного показателя, может способствовать со стороны кадровых служб более корректно и обоснованно составлять планы по развитию карьеры сотрудников, формировать резерв руководящих работников, а также резюмировать информацию о кадровом потенциале персонала и, как следствие, разрабатывать мероприятия по повышению эффективности развития персонала на конкретном предприятии. Для работников, претерпевающих развитие, подобный контроль будет способствовать инициированию применения теоретических знаний на практике, а также генерации идей в направлении совершенствования работы, как конкретного подразделения, так и всего предприятия в целом.

ЗЕМСКІЯ ВЫБАРЫ ВОСЕННЮ 1917 г. ЯК ФАКТАР ПАЛІТЫЧНАЙ САЦЫЯЛІЗАЦЫІ БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСТВА

І.М. Рыжанкоў, к.г.н.

Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт (г. Мінск)

Звяржэнне самадзяржаўя абумовіла прыцягненне насельніцтва, у тым ліку раней пазбаўленага выбарчага права, да ўдзелу ў вырашэнні дзяржаўных і мясцовых спраў. Асаблівая роля надавалася земствам, але не ў тым іх «цэнзавым» складзе, а дэмакратызаваным, папоўненым прадстаўнікамі ад розных (сацыяльных, нацыянальных,

канфесійных, прафесійных) пластоў насельніцтва. Кола пытанняў, якія знаходзіліся ў кампетэнцыі земскіх арганізацый (ахова здароўя, адукацыя, камунікацыі, жывёлагадоўля і ветэрынарыя, раслінаводства і аграномія, землеўладкаванне і інш.) павінна было забяспечыць актыўны ўдзел усяго жыхарства ў іх (земстваў) абнаўленні.

Дэмакратычна абраным земствам як органам дзяржаўнага самакіравання надавалася прынцыпова важнае значэнне. Разам з гарадскімі думамі ім належала замяніць усе часовыя, надзвычайныя органы ўлады, створаныя ў ходзе Лютаўскай рэвалюцыі — губернскія і павятовыя камісарыяты, валасныя, харчовыя і зямельныя камітэты, адпаведна зрабіцца інструментам ажыццяўлення пастаноў маючага адбыцця Устаноўчага схода і ў далейшым — быць асновай рэальнага народаўладдзя.

Характэрна тое, што з набыццём грамадзянамі палітычных правоў і свабод менавіта сяляне ператвараліся ў асноўную частку электарату і мелі магчымасць паўплываць на далейшы ход палітычнага, сацыяльна-эканамічнага, культурнага развіцця як асобных рэгіёнаў, так і краіны ў цэлым. Невыпадкава разам з прапагандай земстваў, якую распачалі органы Часовага ўрада, на вёсцы разгарнулася культурна-асветніцкая дзейнасць палітычных партый, у тым ліку з мэтай барацьбы за галасы выбаршчыкаў.

У адпаведнасці з «Палажэннем аб земскіх выбарах», яны мусілі адбыцца ў жніўні-верасні 1917 г., салдатам, мабілізаваным з Беларусі, прадстаўляўся водпуск для ўдзелу ў іх. Для жыхароў Віленскай губерні земскія выбары адбываліся ўпершыню і таму пачаліся толькі ў сярэдзіне кастрычніка. Новае выбарчае заканадаўства, распрацаванае Асобай нарадай на чале з тав. міністрам ўнутраных спраў С. М. Лявонцьевым, прадугледжвала ажыццяўленне выбараў на аснове дэмакратычных прынцыпаў — усеагульнага, роўнага, тайнага і прамога галасавання. Парадак правядзення выбараў выразна акрэсліваўся ў Часовым палажэнні. Паводле закона, выбарчая кампанія распачыналася з пасяджэнняў земскіх сходаў і ўпраў, сіламі якіх фарміраваліся выбарчыя акругі, участкі і камісіі.

Усе патрабаванні, прад'яўляемыя да законных выбараў, належала ў кароткі тэрмін давесці да насельніцтва, і ў першую чаргу сялян. Моцную грамадскую падтрымку і дапамогу дзяржаве ў справе тлумачэння і тэхнічнай арганізацыі земскіх выбараў аказалі савецкія ўстановы. Першапачаткова, на I-ым з'ездзе Усерасійскага Савета сялянскіх дэпутатаў была прынята рэзалюцыя аб валасным земстве, якая заклікала «працоўнае рэвалюцыйнае сялянства да самага дзейнаснага ўдзелу ў правядзенні ў жыццё выдадзенага закона аб валасным земстве. Неўзабаве губернскія, затым павятовыя і валасныя з'езды сялянскіх дэпутатаў усебакова ўхвалілі рэформу мясцовага самакіравання.

Так, на пачатку чэрвеня на пасяджэнні Віцебскага губернскага сялянскага з'езда, пасля даклада Багданава па пытанні арганізацыі земстваў, было прызнана, што валасное земства, акрамя іншага, з'яўлялася моцным сродкам развіцця вёскі. Дэпутаты сялянскага з'езда Пінскага павета выказалі ўпэўненасць у тым, што «валасное земства ўздыме эканамічны дабрабыт насельніцтва, замацуе заваёвы рэвалюцыі і ажыццявіць ідэю самадзейнасці і самавызначэння», так адзначалася ў «Крестыянскай газете» ад 28 чэрвеня.

Са свайго боку, урадавыя сілы былі зацікаўлены ў дэмакратызацыі выбарчых структур. У ліпені, пасля сходу членаў павятовых земскіх упраў і камісараў Віцебшчыны, была заснавана губернская нарада, прысвечаная выбарам у валасное земства. Што тычыцца перадвыбарчай кампаніі з удзелам партый і грамадскіх рухаў, то, напрыклад, у Невельскім павеце, барацьба адбывалася паміж Саветам сялянскіх дэпутатаў і аддзелам Партыі Народнай Свабоды.

Як і ў Віцебскай губерні, на Міншчыне падрыхтоўкай выбараў органаў мясцовага самакіравання падлягала займацца камісарам, выканаўчым камітэтам і земскім управам. Настойлівыя патрабаванні цэнтральных улад аб хутчэйшым правядзенні выбараў, вымусіла мясцовыя ўрадавыя структуры напачатку чэрвеня ладзіць пасяджэнні з нагоды падрыхтоўкі рэгіёна да выбараў у земства. Па партыйнай прыкмеце абраныя земскія гласныя ў большасці выпадкаў належалі да ПС-Р, Бунда, РСДРП, АЯСРП; па нацыянальнай — да «яўрэяў» і «палякаў». Але такая гаворка можа весціся, як правіла, аб павятовых земскіх выбарах, якія ў некаторых мясцінах канчаткова не здолелі адбыцца.

У прынцыпе, тэндэнцыі, выяўленыя на Беларусі, супадалі з агульнарасійскім малюнкам. Так, у Самарскай губерні на выбары з'явіліся не больш чвэрці насельніцтва, як адзначалася ў «Известиях Гомельского совета рабочих, солдатских и крестьянских депутатов» ад 7 кастрычніка. З цягам часу, пад уздзеяннем цэнтральнай і мясцовай прэсы, аўтарытэтных дзеячоў сялянская грамада набывала шанец пераканацца ў карысці земскіх

устаноў для справы аховы здароўя, адукацыі, паляпшэння прадукцыйнасці сельскай гаспадаркі і многім іншым. Асабліва гэта праявілася падчас працы першых земскіх сходаў і дзейнасці адпаведных упраў.

На старонках газеты «Гомельская копейка» ад 2 кастрычніка, падкрэслівалася, што на скліканым 23 верасня сходзе Насовіцкага земства Гомельскага павета была абрана ўправа і прыняты шэраг рэзалюцый, якія закраналі пытанні адукацыі, аховы здароўя, стану камунікацый і інш. Таксама земскія гласныя выказалі свае погляды на вырашэнне агульнадзяржаўных задач, якія на справе адпавядалі ўрадавай палітыцы.

У прыватнасці, яны выказаліся за перадачу зямельнай уласнасці ў заагаванне зямельных камітэтаў, за заканчэнне вайны без анексій і кантрыбуцый. Неўзабаве газета «Новое Варшавское утро» ад 2 кастрычніка адзначыла аптымістычны момант, маўляў, «адчувалася, што і жыхары вёскі ў стане весці свой маленькі парламент». Аб тым, што сялянства паступова ўсвядамляла вартасць земскай інстытуцыі, сведчылі «шматлікія справаздачы валасных земстваў», а гэтак жа падкрэслівалася на старонках «Могилевской жизни» ад 7 кастрычніка.

Мяркуем, што ўрадавыя сілы прыклалі максімум намаганняў, каб сялянства мела магчымасць дэмакратычным шляхам скарыстаць сваё права абіраць і быць абранымі ў органы самакіравання. У гэтым жа накірунку дзейнічалі шматлікія дзяржаўныя і грамадска-палітычныя арганізацыі, іх органы друку. У час кампаніі сяляне сустрэлі масу агітатараў і мелі мажлівасць пазнаёміцца з праграмамі іх партый. У выніку ў перадвыбарчай кампаніі і саміх выбарах адбіліся ўсе станоўчыя і адмоўныя рысы тагачаснага сялянства. Няма падстаў лічыць, што іх няўдзел у выбарах — гэта праява антыўрадавых або антыпамешчыцкіх настрояў.

Да таго ж абсентэзізм быў уласцівай з'явай не толькі на вёсцы, але і ў горадзе. Разам з тым, слабая актыўнасць выбаршчыкаў, незавершанасць павятовых земскіх выбараў, затрымка з фарміраваннем губернскіх земстваў — усё гэта і іншае не дазволіла пабудаваць на месцах трывалыя ўладныя структуры, каб спрыяць стабілізацыі мясцовага гаспадарчага жыцця і прадухіліць масавы сялянскі рух.

На справе, гэта быў станоўчы вопыт іх свядомага ўдзелу ў дзяржаўных справах, які сведчыў і аб тым, што сялянства губляла рысы архаічнай, звязанай абшчынай ментальнасцю масай, і паступова ўцягвалася ў рэчышча практычнага вырашэння не толькі саслоўных, але і агульнаграмадскіх інтарэсаў.

Таму невыпадкава, нават пасля перамогі Кастрычніцкай рэвалюцыі земствы пэўны час працягвалі сваю працу і карысталіся прыкметным аўтарытэтам у насельніцтва.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МАРКЕТИНГОВОЙ СТРАТЕГИИ ПРЕДПРИЯТИЙ ПУТЕМ СОЗДАНИЯ ВЕБ-САЙТА

О.Л. Сапун, к.п.н., доцент, Н.О. Кардаш, магистрант

Белорусский государственный аграрный технический университет (г. Минск)

Отрасль онлайн-рекламы растет и развивается с каждым днем. Интернет сегодня — это привлекательная и доступная среда для рекламной деятельности. Низкий порог стоимости проведения рекламных кампаний, высокая эффективность, возможность оперативной корректировки являются неоспоримыми преимуществами Интернета по сравнению с другими рекламными каналами.

Интернет занял прочные позиции в комплексе инструментов продвижения, используемых многими предприятиями. В некоторых сферах бизнеса реклама в Интернете становится приоритетным каналом привлечения покупателей. Например, в США около 70% покупателей машин используют Интернет для получения информации о новых моделях, а в сфере информационных технологий этот показатель достигает 98%.

Государственная программа информатизации Республики Беларусь на 2003–2005 гг. и на перспективу до 2010 года «Электронная Беларусь» утверждена Постановлением Совета Министров Республики Беларусь 27.12.2002 № 1819.

Продолжаются разработки создания комплексной системы электронной торговли. На